Brynolfs Äfventyr.

En Dikt i Sjutton Sånger.

CALMAR,
Tryckt hos *PEHR AHLQUIST* 1828.

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats 2012 av **Umeå universitetsbibliotek**. Det anpassades för Projekt Runeberg i april 2013 av Bert H.

Till Frithiofs Sångare.

Ej Rom och Grekland blott med Hjeltar blänkte; Vår Nord också har haft sin Hjeltetid. Då endast mandom och bedrifter skänkte Åt fallna kämpar Valhalls ädla frid. Då silfverlockig Drott i barmen sänkte Det helga Odens stål, och log dervid. Och Ragnar stor i lifvet och i döden I Ormagården söng en bragdrik lefnads öden.

Ej blott i Greklands varma myrtendalar Den trogna kärlek fordom fäst sitt bo.I Nordens höga dystra kämpasalar Fanns också fordomdags en evig tro. Ännu i dag den hulda Sagan talar Om trognas kärlek, trognas ljufva ro. Sin Hagbard Signe glad till Valhall följde, Och Hjalmars brud sin sorg på Sotaskär fördöljde.

Det är förbi. På glömda Hjeltars grifter Ett annat slägte går sin stilla gång. Ack! hvarfor söka mandom och bedrifter? Kallt hjertat är, och själen mörk och trång. Blott stundom än i antiquariens skrifter, I Dag-poetens bullersamma sång, De fordna Hjeltar resa sig ur grafven, Och slå på sköldarna, och svänga vildt sin glafven.

Ännu dock är liksom i fordna dagar Naturen stor och majestätisk här. Ännu den starka Nordanvinden klagar Kring öde fält der kämpen graflagd är. Ännu det klara Norrsken oss behagar Som himlen blå i blod och lågor klär. Och uti Skaldens rena djupa sinne Bor ofördunkladt än den höga forntids minne.

Jag ock en gång med fröjd och undran hörde De helga sagor om förflutna år. Djupt, mäktigt de mitt unga hjerta rörde,Och deras bild der evigt ristad står. En helig tjusning Ynglingen förförde, Han ville gå i Hjelteskalders spår. Men ack hur kort var denna sälla yra! Han hörde Frithiofs Skald — han lade bort sin lyra.

Det är en skön, en sällsynt lott att vandra Lyst utaf Clios fackla mild och klar, I minnets rymd, och måla så för andra En herrlig bild af det som fordom var. Dock — hvilken vågar Ödets domar klandra? Ännu min himmel icke klarnat har. Ännu jag vågar ej min vinge lyfta Emot det höga blå och upp mot Solen syfta.

Likväl till dess i lägre regioner Jag pröfva vill min kraft, och blicka opp Mot Diktens ljusa evigt klara zoner Med blygsam längtan och med stilla hopp. Dig helgas dessa mina första toner Du Kung för Skandinaviens Sångartropp! Du vid hvars harposlag den gamla Norden Står opp ur seklers natt och än förvånar jorden.

Du söng om Gudar och om Hjeltars strider; Din sång är rik på höghet och behag. Jag söng om dessa kalla, mulna tider — Det är förlåtligt om min sång är svag.Om någon glans omkring min Dikt sig sprider, Du skänkte honom den, och icke jag. Så lånar Luna af sin Sol de strålar Hvarmed dess bleka rund i nattens mörker prålar.

Förspråk.

Högtärade och Högtuplysta Allmänhet!

Då jag en gång under en Antiquarisk resa råkade taga qvarter hos en redlig och välmående Häradsdomare, uptäckte jag det dyrbara fynd, hvilket jag nu i djupaste underdånighet fördristar mig att framlägga för dina klarseende och vidtskådande ögon. Jag märkte neml. att ofvannämde redlige Häradsdomare ägde ett icke obetydligt Bibliothek, hvilket i allmänhet hos vår tids bönder ej är öfligt. Jag blef nyfiken, och bad om tillstånd att närmare få betrakta detsamma. Jag fann der många goda böcker, såsom Bålds Postilla, flera både andeliga och verldsliga Örtagårdar, Hûbners Bibliska Berättelser, samt äfven flera verkeligen korta genvägar till Historiens förgårdar. (Dessa öppnas liksom förgårdarne till Jerusalems Tempel äfven för okunnige Hedningar) Men på den nedersta hyllan fann jag ett manuscript i ett läderfoderal, höljdt af dam. Jag började läsa deruti.

Stilen var gammal svensk och ej lätt att dechiffrera; men allt viker för den arbetsamme, ubi voluntas, ibi vires. Ju längre jag läste, desto mer förtjustes jag af den höga enfalden och den obeslöjade sinligheten i denna åldriga dikt. Häradsdomaren sade mig att denna sällsamma bok hade gått i arf emellan hans förfäder, så långt han kunde minnas tillbaka; men ingen hade varit i stånd att läsa den. Jag lånade manuscriptet; gjorde mig en afskrift deraf, och återlemnade det sedan till sin ägare. Önskligt vore att ettBibliothek inköpte detta dyrbara och märkvärdiga forntida Snillealster, som lätt genom ovårdsamhet eller andra olyckliga tillstötar kan för altid förloras. Så mycket om fyndet. Nu lyster att orda något litet om utgifvandet.

Hvar och en, som ej är en förhärdad Egoist, njuter aldrig ensam det goda; jag har derföre trott att jag ej för mig sjelf allena borde behålla detta fynd jag gjort, utan göra andra delaktiga deraf. Men vid detta Företag mötte flera svårigheter. Dikten var hel och hållen författad på knittelversAnm. Det lärer, om jag ej bedrar mig, redan längese'n vara afgjordt genom de lärde att det förträffligaste af den Romantisaka poesien är författadt på detta versslag. och af ålder, samt kanske äfven af vårdslös medfart, voro flere meningar till en del otydliga, till en del aldeles utplånade. Att nu utelemna alla tvetydiga och utplånade ställen, dermed hade icke många varit belåtna; att sjelf efter mitt eget behag tillägga dem, ansåg jag för ett verkligt nidingsfund.

Till råga på detta elände ihogkom jag från mina barnaår att en vördad utgifvare af Cornelius Nepos i sitt företal gjort den ypperliga anmärkningen, att den bästa mat blir oätlig om den ej är sönderskuren, och att bitarne ej böra vara för stora, emedan man har exempel på att köttstycken fastnat i halsen på menniskor, och att döden oundvikligen följer på en sådan olyckshändelse. ”Sammalunda, fortfar den berömde Commentatorn, går det Eder äfven med Auctoribus Classicis. (För en sådan måste väl mitt fynd anses.) De måste väl tillredas, om J skolen få appetit till dem och ej storkna.”

I anledning af dessa den vidt beryktade Commentatorns visa ord, har jag tagit mig den friheten att på sätt som skedt är, tillreda mitt fynd. Jag har nemligen för att undvika alla ledsamheter, totaliter förändrat sagans urform, och endast så troget som möjligt följt händelsernas gång. Om, såsom både önskligt och troligt är, någon mera kunnig Antiquarius, upmärksam vorden genom min bearbetning, en gång till allmänt bruk utgifver en uplaga af denna Saga i urformen, försedd med Historiska, Geografiska, Critiska och andra uplysande noter, skola alla tvifvelsmål som möjligtvis hos den samvetsgranne kunde uppstå om mitt välförhållande i detta vigtiga mål, lyckligen häfvas.

Hvad Sagans ålder och första upkomst beträffar, derom är jag nu icke i stånd att lemna några tillfredsställande uplysningar. Den enda gissningen torde man dock tryggt kunna antaga för sanning, att händelsen som är hennes föremål, ej tilldrog sig i går.

Att jag understundom när Ödet så fogat, eller råd och lägenhet varit, lånat versformer, ja äfven ordfogningar, och understundom äfven hela meningar ifrån andra, deröfver måtte väl ingen som känner denna Poeternas prisvärda

sedvänja, kunna förundra sig. Att jag dervid vackert hållit mig inom skrankorna och ej lättsinnigt satt min ännu unga och ej fullkomligt inridna Pegasus i fara att drunkna i Östersjön eller att qvarhållas af det feta betet hinsidan detta haf, detta torde af den rättsinnige läsaren mig till heder räknas, och såsom en berömlig och efterföljansvärd Patriosismus både kunna och böra anses.

Och härmed, Högtärade och Högtuplysta Allmänhet bjuder jag dig ett hjertligt farväl. Tänk understundom med välvilja på dem, genom hvilkas outtröttliga flit Sagans rosengårdar för dig öpnade blifvit.

I.

Brynolf och Anna.

I skogen vid en insjös våg En liten treflig byggning låg. En vidtberyktad Fru der bodde, Och många frön hos henne grodde.

Ty Barn hon hade i pension. Hon lärde dem den goda ton. Hon lärde flickorna brodera, Och dansa, niga och väl mera,

Som jag så noga ej förstår. Exempli gratia: bränna hår, Och smörja det med fin pomada, Och visa miner, söta, glada.

Och tala Franska. Hvar och en Som är en sann Culturens vän Vet nog (Gud straffe mig jag ljuger) Att Svenskan ej för flickor duger.

Men hvarje gosse lärde sig Att bocka djupt och vara vig. De skulle en gång bli Cadetter Och ben behöfs på krigets slätter.

De lärde ock att måla snällt Så kreatur som berg och fält,Med röda stugor, gröna lunder Och rosor öfver, rosor under.

Se’n läste de med stånk och bråk Cat’chesen — ja hvart enda språk Som fanns i hvarje hufvudstycke — Kanhända att det var förmycke’.

Bland alla flickor Anna var Den vackraste, och hennes far Var Grefve, hennes mor Grefvinna, Som Läsarn genast torde finna.

Bland alla gossar Brynolf var Den karlavurnaste — hans far Till titeln Herr Capten var mägtig I nejden, och hans stat var präktig.

Af alla flickor Anna låg Mest i den unge Brynolfs håg. För henne kunde gossen våga Att emot ilskna tjurar tåga.

För henne sprang han mången gång Med lustigt mod, med glättig sång Allt med små jernbeslagna klackar Utöfver alla berg och backar.

Den första Sippa som han fick När han i Mars i skogen gick,Hvar fjäril som han kunde fånga, Och Hallon, Blåbär, många, många;

Och hvarje äpple som han stal Ur närmsta grannes trägårdsdal, Allt skänkte Brynolf åt sin sköna, Som äfven kunde det belöna.

Ty Fröken Anna troget bar Fruns mindre nycklar i förvar. På Caramell och pepparkaka Och allt som kunde ljufligt smaka

Led unga Brynolf aldrig brist. Ty Anna kunde med sin list Uti hans fickor praktisera Ett tjog i sänder och väl

mera.

Och om ibland ett hål han ref På sina byxor när han klef Utöfver gamla led och grindar, Och klängde i de höga lindar;

Det lagades af Anna strax I hemlighet; ty nål och sax Den flickan kunde väl handtera Fast hon en Fröken var och mera.

Men åren komma, åren gå; Och alla de som äro småDe blifva stora liksom andra — Hvem kan Naturens lagar klandra?

Snart Brynolf i sitt tolfte år Liksom en tupp bland hönor står Med becksvart hår och mörkbrunt öga, Med stadsgjord frack och stöflor höga.

Uti sitt elfte år också Med röda kinder, ögon blå Och ljusbrunt hår kring snöhvit panna Stod då den sköna Fröken Anna.

Och Brynolfs Far han kom så dit, Berömde sonen för sin flit; Men sade Frun att nu ej mera Han hennes hus kan frequentera.

Han måste nu i Skolan in. Här blef ung Brynolf blek om kind. Han hade hört så många phraser Om ris, om stutar och karbaser.

Och om en liten elak bok Som kunde göra mången klok Till fån: Grammatica Latina Som kommer gossarne att grina.

Här halp ej bön, här halp ej gråt, Med snyftningar och ynklig låtSom kunde fadren ej behaga, Ung Brynolf måste afsked taga,

Af Frun af hvilken Gossen fick Ett varningsord med moders blick: ”Om du i sällskap skulle råka Med Damer, artigt med dem språka!”

Af Anna som med tårfull blick Emot hans sista möte gick. Och af de lunder och de hagar Der han i glada barndomsdagar

Så ofta med kamrater lekt Och barndoms älskarinnan smekt. Han gråter än då vagnen rullar Fram öfver dalar, öfver kullar.

Snart blott en liten skymt han såg Af huset som i skogen låg. Och allt försvinner. Nya blickar Kring nya föremål han skickar.

*

II.

Jul-aftonen.

Ljuflig både till lukt och smak Julgröt på bordet prålar. Kronor blänka i måladt tak, Lampa på väggen strålar.

Fyllda flaskan så blank som gull Vänligt i lampskenet lyser. Bägarn af mustiga ölet full Herrligen lockar och lyser.

Brynolfs fader kring salen går; Allt på sin son väntar. Skakar ibland sina silfverhår När en piga i dörren gläntar.

Julgris ligger på silfverrund, Lockande flottet dryper. Ofta vattnas den gamles mund, Stundom en bit han nyper.

Julljus stånda i stakar två Allt utaf silfret rena. Klart de lysa och då och då. Snytas de af Jungfru Malena.In bäres lutfisk god och varm — Ack hvilken lukt go’ vänner! Gubben han börjar att skälfva af harm — Kunnen J undra

derpå go' vänner?

"Kall blifver lutfisk och kall blifver gröt, Bränvinet styrkan mister. Icke du kommer ändå, ditt nöt!" Ryter den åldrige mörk och bister.

"Vänta min Gubbe en liten stund!" Ordar hans fryntliga Gumma. "Lägg dig på soffan — sof en blund. Svårt är att höra dig brumma."

Hör! då skäller den trogne Pan — Bjällror på gården klinga. Hästar skaka på snöig man, Drängar och pigor springa.

In träder Brynolf stolt och stor, Rosenkindad och vargskinspälsad. Snart är Fader och snart är Mor Hjertligt med kyssar hälsad.

Snart den unge så präktig står Allt i uniformen granna. Prydligt ligger det svarta hår Rundt kring den hvälfda panna.Svarta moustachen i hjelteskick Kring purpurmunnen sig smyger. Under ögonbrynet hans blick Som blixten ur molnet flyger.

Gubben förglömmer båd' gröt och fisk, Ser uppå Brynolf bara. Gläds att han är så rask och frisk — Modren gläds åt hans ögon klara."

Tänker på flickor och giftermål, Sysslar kring Julebordet. Snart bäres in en rykande bål; Gumman hon tager till ordet:

"Käraste Gubbe! i denna qväll Bacchus vår fröjd skall krydda. Skål för vår son som stor och säll Sesöker sin fäderne hydda.

Och glasen fyllda med ljusgul must De klinga så lustigt tillsamman. Man äter och dricker med kraft och lust, Och salen han fylles med gamman.

Om fisken förr lefvat i saltad göl, Fick han uti bränvin nu simma; Sötgröten han lades i femti-års öl, Och måltiden räckte till midnattens timma.

* nr.

J u 1 - O 11 a n.

tl ti det mörka blå De klara stjernor tindra.

I Kyrkans fenster snil l)o många ljusen glindra.

Men Brynolf han täuker på eiu Atuia.

I släden grann och stor Ilerr Brynolf sitter dyster.

Till Kyrkan med sin Mor Det honom fara lyster.

Mau Brynolf han tänker på sin Auua.

Och om du veta vill Hvi Gubben dem ej följer,

Så svarar jag härtill:

I sängen han sig döljer.

Meu Brynolf lian tänker på sia Auua.

Hej hopp! så lustelig Den muntre Grålle hastar Fram på den hvita stig, . Och snö på Gumman kastar.

Men Brynolf han tänker på sin Anna.

Det är så klart, så kallt,

Och bjällrorna de klingaSd fjufligt öfverallt,

Och klockorna ile ringa.

Men Brynolf liau täukcr på bin Auaa.

Uti det mörka blå De klara stjernor tindra.

I Kyrkans fenster små De mänga ljusen glindra.

Men Brynolf han tänker på sin Anna.

Vid Orgelton ocli säng I Kyrkans hvalf man träder,

Med tyst och sedsam gång Och granna högtidskläder.

Men Brynolf han täukcr på sin Anna.

På livitklädt Altarbord Stu tfänne silfverstakar.

Ej öfverallt i Nord Du finner deras makar.

Men Brynolf han tänker på sin Anna.

Uti det höga blå Den klara stjernan lyser,

Ocli orgorna de gå,

Fast mången Guimna fryser.

Men Brynolf han täukcr på sin Anna.

Och Klockarns klara röst Högt öfver qllas ljuder.Men i Ilerr Brynolfs bröst Blott kärleks trängtan sjuder.

Ty Brynolf han tänker på sin Anna.

Och Oi’gelns fiarka ljud Förmildras, sången tiger.

Herr Pastorn i sin skrud Pä Predikstoln uppstiger..

Men Brynolf hau tänker pä sin Anna.

Ilerr Pastorn vördig står Och vrider på calotten Det spörjs att hau i går Sett mången bål i botten.

Men Brynolf hau tänker på sin Auua.

Lång hails predikan var;

Det klandrades af munga.

I våra ljusa dar Man älskar ej så långa.

Men Brynolf han tänker på sin Anna.

En gubbe går ikring I kapprock så förfärlig.

I,Ian liar ett kostligt ting Kär sömnen blir besvärlig.

3>Ien Brynolf han tänker på sin Anna.

Och qvinnor, barn och män Mud kuuppt»'kunder sitta.Med gråt i ögonen De på Herr Pastorn titta.

Men Brynolf lian tiinker på sin Anna.

Uti det ljusa blå De klara stjernor slockna.

I Kyrkans kronor små Dc korta stumpar slockna.

Men Brynolf lian tänker på sin Anna.

Och mången frusen from Blott hålles qvar af skammen I Herrans helgedom —

Då Prestén säger Amen.

Då glädes Herr Brynolf i sitt lijerta.

Och Orgeln spelar ut! ut! ut!

Och allt som lefver, röres.

Gud vare lof, nu är det slut!

Från många läppar höres.

Men gladare var ingen än Ilerr Brynolf.IV.

Jul-Calaset.

I det Grefveliga slottet höres mycket sus och dus. Knifvar, gafflar skuras blanka, arrack hälls ur långa krus Uti blomsterprydda bålar; mången vigtig sockertopp Stöts i messingsmortlar sönder, smältes uti vatten opp. Tjädrar, Orrar, Hjerpar plockas, utaf Harar skinnet dras, Färska ägg af alla sorter slås till tusental i kras. Små och stora grisar stekas, salta bringor persilj- strös, Fisk ur tio sjöar rensas, abbor, gädda, ål och gös. Soppor kokas, pannor smörjas, bakelser af hundra slag Redas till och syltbeprydas, allt till gäfternas behag. Ugnar eldas, svetten lackar uti stora droppar ned öfver pigors tjocka kinder, åtta pojkar bära ved. Svarta röken långsamt bolmar utur skorsten vidt och bredt; Maken till en sådan rustning hade ingen ännu sett. Barn och Gummor i de närmsta torparkojor deromkring Sade, då de sågo detta: ”säkert händer någon ting Märkligt uppå slottet, vänner!” Och när ljuflig lukt också Kom från köket, tänkte mången: den som vore rik ändå! Men i stora måltidssalen bordet nu i ordning reds. Duken prydd med bär och blommor öfver blank Mahog’ny breds. Klädda i det röda sammet gyllne stolar deromkring Pråla, och på sjelfva bordet står så månget kostligt ting. Kostligast af alla saker dock den vise räkna måT venno vida, djupa båtar. Fast dejpjafra jloct wpp:l Vet dock Skalden, vet dock Bacckua att c» balsam döljea

. der

Kostligare iin den balsam som från Österlandet är.

Dernäst må jag rättvist nämna livarje lang bouteille som

full

Af cn saft rnbinlik stundom, stundom lik det röda gull Är den törstiges förtrogne. Och till slut jag nämna mä Alla blanka silfverskålar, alla silfverfat också,

Och så mången annan prydnad, som utaf en Bacchi man Hvasken älskas eller nyttjas eller ens begripas kan.

Sol står högt på ljusblå himmel. Lustigt öfver livita fält Granna täckta slädar halka, bjellror, klockor klinga gällt. Röken, som i svarta livirflar stiger öfver skogens topp,

Är den sköna syn som tänder i livart lijerta fröjd och

hopp.

Unge Brynolf med sin Fader och sin Moder ock har fått Bjudning att till godo hålla middag uti Grefvens slott.

. I cn ruck med tvänne liäslar, gammal Kusk och ung

Lakej

De på slottets vida borggård svänga opp och skämmas cj.

Och de höga giister sa»ilas på det fina förmaks-golf. Rummet ståtar med tapeter utaf siden, fenster tolf.

1 en soffa höljd af sammet, smyckad med cn gyllne

frans«

Satt hvarenda Damc af adel som i hela socknen fanns.

Skö-Skönast ibland alla fröknar unga Fröken Anna v^r.

Stolt ett diadem af perlor i sitt ljusa hår hon bar.

Blå var .hennes sidenklädning såsom sommarhimmeln är;

Sjuttonårig, rosenkiudad, fagerbarmad satt hon der,

Alla unga fruar sågo bäfvandc pä sina män ;

Tänkte: ”allrabäst det vore väl att fara hem igen,”

Alla unga flickor tänkte : himlen vet om någon nu,

Se’n han sett en sådan skönhet vill ha en af oss,till Fru*

Men de gamla Damer språka. Deras stämma skallar gäll

Likasom när gässen kackla i en vacker sommarqyäll. .

Och de långa magra halsar Vredos ömsom hit oclj^jilit

Medan Herrarne vid supen visade all möjlig flit. : ;

. vu;-.br:U8-;. Siini.! ti.

Sluteligen ut man tågar. Par om par de gnster,^å. ... , '

Klumpiga och stela Cubbar, unga Ilerrar uppå tu

Strykande med ena handeti sina polisongers glaas, t

Ingen hade blifvit lottlös, ingen dagens Enkling fanns. •

Brynolf böd sin hand dt Auira, gick så 6äll v«l hennes

örin,

' ’ v "• * *’ • • .T 4

Såg med fikna blickar stundom ned i hennes hvita barni.

» ' (i r,':. xJio rrrt»>! isjifiiH

Ålderstigne Generaler med c* militairisk rölt - .

Och oräkneliga ftjernor på de breua blåa bröft:

Färtdrickar ined fjuu på hakan, Pastorn sjélf i vid Kaftan ’," Blanka skor och silkesllrunipor, och hans lydige .Kaplan , Tjocka, feta Brukspatroner, hvilka med ett väldigt skratt Kunde skaka hela bordet, skalta rummet der wiua satt, -

4 ' r . .. .Ilrar och pn sin Dame vid jddan, sutto na kring Grefvcus • bord j

Talade med glas i handen mänga, många visa ord.

Men läugft ner vid salens portar i en gammal dammig • frack,

Svart till färgen, satt en fattig resande Student och drack Muftigt öl ur skuradt tennstop, gjorde sig eK dugtigt mål Ltaf skinka och potates, limpa, kaka, korf och kål.

Cfta dock liaus ögon vändes emot bordet för att so Om man ej ett glas Ma dera ock åt Iionom skulle ge.

Men fo*gtofveS."GrefYet! tänkte, rent alfvarligt, ej af nyck: Vin är icke för Studenter^ -v«tten är den basta dryck

För de lärde, understundom skada icke några glas

Kraftigt öl, om blott med måtta denna bondenektar tas.

t: \ • ’ - • ' • . .

Salen dånar utaf glädje. Glas och bålar tömmns lälf.

Snart bonteillerna 1U tomma. Ingen spar på någon rätt. Ilungrig mage skonar aldrig. Ilvar betjent står blek och

flat.

Endast ben och senor blänka på de tomma silfverfat. Mörkret kom och nordanvinden bifter förbi fenftren liven, Och de hvita, tjocka vaxljus lysa med sitt klara sken. Plundradt bord; de gäster sluta, pustande man fliger opp. Men af hvurjehanda saker svårt graveras själ ocli kropp.

Lustigt var det riu att skåda, hurn alla skulle gå Ia i förmått åter. Syner utan like såg man dä.

Stor var dörren väl, men mången endast mörker kring sigStungen tapper njernprydd krigsman Itupade på detta tåg. Pastorn sjelf af mycken visdom och af söta viuct full, Kunde sig ej mer regera, (lapplado och föll ouikull.

Ilerr Kaplan i llöd af pligter, såsom Embetsbror och Vän, Dock helt varligt honom hjelpte opp på sina ben igen. Caflfc, Tiifc var redan drucket. Tornets klocka åtta slog. Ilvar och en ined ödmjuk bugning och ined handkyss af-

sked tog.

Oin Grcfvinnan ej stått niira i den bittra afskedstund, Säkert hadu dd Ilerr Brynolf kyft skön Anna uppå muitd.v,

. Brynolf tar arf efter sin Far,

Läg ,IU ^en gamle Copten, Herr Brynolfs fader, i graf-*

ven.

Ilvilade Oer i den fredliga mull från alla strapaser Allt uti Lindarnes skygd, der en Yilrtl med gyllene runor Stod till hans minne och talade stum till redliga bönder, Om hans födelsedag, lians dödsdag, och öfriga bragder Dcin han förrättat till vatten och land, då i verlden han

Iefde.

Tårögd, i klädningeu svart, satt hans sörjande Enka p$

Lurbo .

Ensam i kammaren nu och tittade tyd genom fenftret, Susade löf, eller skälde en hund, ftrqx steg hon ur soffan, Tyckte sig böra en rullgnde vagn pä den ödsliga gården; Sug sin salige man med sin sjöskumspipa i handen Komma med ftapplaude Ileg-, och gick hon, som häudc rätt.

ofta,

Ut genom dörren, då mötte hon blott en Tiggaregubbe Allt med sin staf uti hand och med påse på krokiga ryggen.

Gråtande å(er hon gick i den ensliga kammarn tillbaka, Och bon hade ej länge (lått ut, 0111 ej Jungfru Malena Styrkt hennes vacklande mod med en dryck af Arabiska

bönor,

Brynolf som »ndaste son 1111 tog sitt arf i besittning:Lnrbo meil underlydande torp och herregårdsböndcr. ' - Gården var vidltträckt och lik och i nejden vida beryck-

tad,

Maken till gärden nian ioke har sott i Norr eller Söder. Står du i början på dem, du kan icke se deras ända. (Somliga tro att det vållas af kullar och borg, dem naturen

Sållat ikring öfverallt. Jag, som ej i Physiken är kunnig, Leranar allt detta derhän.) Och på frodiga famasbreda ängar

Oxar och Kor i skön harmoni framvanka tillsamman. Skogen af sparfvar och kråkor var full, och i buskiga ha-

• gar

Såg man en gräfgalt ibland, någon gång ock en linkande

hare.

Mager, men seg uti ftallet flod Lifgångaren Grålle Tuggande tolfårig halm med tjuguåriga tänder.

Matsaln var rymlig och hög, Faft bordet var gammalt och

rankigt,

IIÖll det dock åtta alnar i bredd och nitton i längden. Itundt omkring väggarna blå paraderade gammaldags ftolar Täckte af damaft med rosor och löf och flygande foglar. Målningar hängde från tak och till gojf i gyllene ramar, Bacchus man såg med thyrsen i hand på en rinnande

tunna,

Kinderna bleka, men näsan beprydd med klara karbunklar, Venus i Krigs-gudcns famn, kringsnärd af Vulcanlska nätet Vecklade ut för den slcådaudes blick sina yppiga former.Guclarne Itodo och sägo derpå^och Iogo" olympiskt.

Men uti rymliga skåp förvarades glas och boutciller, Punschbål'u af äkta porcelaiu, af gyllene blommor bekransad,

Silfverslefven och annat mer som cn välbeställd Ilusfar Aldrig förgäter att hålla vid makt, om plogar och kälkar Ituttna, om sista riksdaler» ock skall ur plånboken springa. Huset var rikt. Uppå skinkor ocli smör och limpor ocU

ostar

Ymnighet altid man såg, och i präktiga källare gömdea Öl utaf Farfars förlag, Madera, Arrack och bräuvin.

Tre ting skattades dock af all den rikedom ypperst: Kuppen, som gick ifrån fader till son, var främst af de

trenne.

Bondeskrämslan (så kallades han) var skuren och bildad Geuom den salige farfars far utaf flinthårda enen.

Två alnar lång och härdad i eld med väldiga knölar,

Brun och försedd aiijd cn rem han flod i en vrå utaf s&-

len.

Hvar gång en man honom bar, begynte knölarne bränna Ilett såsom glödande kol, och af oemotRåndelig längtan Drefs man att pröfva hans kraft uppå bönders och torpa-

res ryggar.

Käppen var vida berömd oeh af käppar den biiflc i Sock«

nen.

Pernäst i värde en bägare var af renafte silfver,

Konftigt af gullsmedens hand boprydd med sällsamma bildel'.Bacchi portratt uti botte» rar satt, både Innan och utan» Men på den ena sidan man såg en geftaltsom i handen Itilte ett såll med dukater uti. De föllo i hafvet,

Som ntaf vindarna häfut sitt djup för fotterna bredde. Guldet försvann; men geltalten blott log och skakade sål-

let.

Kunnige miin som förltå att tyda Hicrog.ypher

Tro att det är en symbol af en lycklig menniskolefnad.

Ocli på den andra sidan man såg en däjelig qvinna,

Fyra barn deromkriiig — och öfver den diijligas liufvud Stod med gyllene ord: Folkökning, llvem som behagat Kan utaf denna symbol den rätta meningen finna.

Men nu lyfter det mig att bägarens öden förtälja,

Iluru han kom i den Saliges hand. Nu Jyssnen, go’ vänner l

Brynolfs far i sin ungdom en gång i främmande länder Lefde med vapen i hand. E11 flormig afton om höllen Gick han i vildafte skog och famlade vilse i mörkret.

Se, då såg han fjerran ett ljus som snart honom ledde Ned till en hydda. Ilan bultade pä. En gråhårig gubbe Öppnar den söndriga dörr. ”Välkommen villade främling! Stig utan bäfvan härin *— Jag vill gifva dig värme ocU

föda”.

Ynglingen fteg utan tvekan derin. En sprakande brasa Brann i en urgammal spis — men på bordet den ftåtlige

bägarn

Blank och bräddad med fradgande vin mot främlingen myser.yärme och mat cftcr löfle lian fick* Af det ljiifliga. vinet Icke cn enda tär, sjelf gubben drack bägarn i botten, Ynglingen tänkte på hiimd. När Gubben väl hade somnat Stundar han varligen opp; med sin krokiga sabel liun skiljer

Snölockigt liufvud från kropp, och bägaren blir hans belöning.

Men uppä Lurbo ännu i de kolsvarta höflliga qvällar Iläller ett spöke sin lek uti förflugor, trappor och vindat» Suckar och puftar och gnor, Ocli mången trovärdig piga Edligen påftår sig sett, att det är en hiskelig Gubbe Lärande under sin arm ett liufvud med blodiga lockar. Vare härmed'hur det vill ! Nog af, den salige Herren Var ingeji mes ; liin håle lian sjelf hade sett och ej blek* . n ut.

En gång hvart enda år den sällsamme bägaren fylldes Opp till brädden med farfars öl o» h tömdes i botten. Bägäm var vida berömd och den ftörila af alla i socknen»

Slutligen fanns ock en båt af det underbarafle slaget. Sagan är denna: en Juniiqväll kom en resande främling Ut till den salige Ilerrn. En farkolt llrax han begärde , Ty öfver sjön bredvid han i vigtiga ärender skulle. Gubben ftraxlemnar sin käralle båt med segel och åror. Vädret var lugnt, då den främmande for och sjön som ett

spegel.

Plötsligt begynner cn llorm. När lugnet och dagen' kom

åter

Sågs hvurken karl eller båt. Men utta dagar derefter

SerSer man ett båt komma rakt öfver sjön. När.him närmare - • nalkas,

Ses ej en enda själ. Af sig sjelf går han pilsnabb till strau-• • i . den.

Blott utaf tviinne viihliga hjul, som rulla i vattnet,

Drifves med säker gång den underbara kolossen],

Och ur ett rör utaf jern en rök mot himmelen ftiger.

Men u.tur kajutan ftiger der fram en svartmuskig sjöman, Hvitklädd från topp och till tå. Ilan bugar sig. ödmjukt

och quäder:

>’Härmed betalar en räddad sin skuld, och ränta på köpet.”

Ofta på svallande sjö med klingande spel och pokaler Seglade Gubben på främlingens båt och såg med förundran Ilurn han gick, blåfte med eller mot, utan segel och åror. Bönder och torpare trodde förvisft, att den nådige

Herren

Var uti djefvulens våld, när de sågo den sällsamme Läten Gå af sig sjelf tillbaka och fram på de lekande vägör. Båten var vida berömd och den bäfla af alla i Socknen.

Detta och mera dertill som jag icke så noga kan minnas, Tog uu Ilerr Brynolf i arf. Hans namn var i Socknen beryk tadt.

Drängar liade lian (re; gråhårige, kunnige männer Vane vid vatten och ftryk. Bland dem gick äfven en ynglingf

Liksom ch «mg nyss löfvod bjiirk bland förtorkade granar. Malcus lian liettc, och Brynolf» far var äfven den unges,

' ' • - r

Och hans moder en arm, men vacker torpnredotler.

Frumft uti matsalen Brynolf nu satt vid det väldiga bordel Allt såsom herre och värd. Ilans mor di hon skådade . , detta,

Suckade djupt Men om punschbålen flod såsom fordoia

och rökte,

Då blef hon illa till mods, dä fällde hon ymniga turar.

jo

' >o I. V '

— 85 —

. VI. Brynolfs Frieri.

Och drifvan hon smälte och vårsolen log,

Och orrea spelte i IöfVait skog.

Och vågorna klingade frälllla ur bauden Mot grönskande flrauden.

Och ensam på Lurbo går Brynolf och Iy*s; 1 Sin åldriga mor han begrafvit nyss.

Ilon låg hos sin man under lindarne gröna I grafven den sköna.

" > *

"Och vore jag död, och vore jag tall,

Och lågc jag djupt uti hafvets svall,

Då sluppe jag sucka, dd sluppe jag gräta

Och illa luta.”

Så klagar Ilcrr Brynolf. Hans kind vardt iå blek. Hans mod var borta, hans arm var vek.

De dyrbara veckor och dar han förspiller1;

Med giftasgi-iller.

Oin morgonen då han ftir upp ur sin säng Och gångar sig ut på den grönskande äng Med bössan pu ryggen; om Anua han dröinmcr Och skjuta förglömmer.Om middagen Bitter han tyst vid sitt bord,

Han säger icke ett enda ord.

Ty ensam han sitter. Om Anna han drömmer,

f * .

Och äta förglömmer.

Och sitter han också, som händer ibland,

Vid pnnschbdln med silfversiefven i hand,

Får punschen lili kall. Ty om Anna lian drömmer Och dricka förglömmer.

Oni qvällen då sängen i ordning är,

Han tänker: ”oni Anna ändå vore här!’

Ilan lägger sig ensam. Oin Anna han drömmer, Och sofva förglömmer.

Nu Tindrar väl ingen att kinden var blek»

Att modet var borta, alt armen var vek.

Meu hur är det möjligt att blott för cn flicka Ej äta och dricka?

Men Majcus han visfte nog hvad som tröt,

Han tyckte att Herrn var för mycket blöt.

Ilelt driftigt lian fram till sin husbonde träder» Och sålunda qväder:

”Det är blott cn mil till Grefvens slott;

Den vägen hafver jag ofta gått.

Dit kan inan ock kotnma i fall man freftar \ Med vagu och hällar.” •Och Brynolf l>an lyssnar till tjenarehs tal 5 -

’’Jag rädea att Grålle iir mager och skral.” —

”Falt Grålle är mager sä ur han trogen Och spö fins i skogen.”.

Och Brynolf han lyssnar till tjenarens tal,

Och koxar och spejar kring berg ocli dal. ,

”Väl vädret är vackert” — fuudersam han blifver, I håret sig rifver.

Och slutligen ropar han modig och glad:

”Gå, sadla min Grålle — Jag rider åftad.”

Och Malcus hau springer till Ilallet på Hunden , Der Grålle ftår bunden.

Han hojtar och hvisslar. Den häll är ej skygg, Skinusadel han lägger på krokig rygg.

Den fladdrande snöhvita mahneu kan kammar, Och vänligen glammar.

Han leder Holts Grålle för dörren fram Och binder honom vid almens (lam.

Åt skogen han springer, ett spö han hämtar, Och puflar och flämtar.

Men Brynolf han putsar sig fin. Han tar Den bäfta af alla skjortor han har.

Som fältman kanhända lian målte Itanua 1 natt hos sin Anna.I timmar tre lian för spegeln ilår»

Han kammar och krusar och smörjer sitt här. Den saken att siitta cn halsduk till rätta Är ej bland de lätta*

Men Brynolf han knyter en bandros så grann.

Dess make ej ses i alla land.

Så ofta han måndo i spegeln titta Ilur allt kunde sitta.

Och byxorne äro af gulufte skinn, (

Och nattkappan täcker den hela kind.

Och värjan hon slamrar så stolt vid hans sida I blankad skida.

På fäderne-gångarn han svänger sig opp ,

Och rider sin kos i fullt galopp.

Och Malcns lian koxar och gapar med mumien

Tills Herrn är försvunnen.

\ . •

Ocli Brynolf han red uti timmar tre.

Till slut fick han grefiiga slottet se. fic väldiga fönstren i solskeuet lyfte,

Och Brynolf han ryfte.

Ilan blef så underlig i sin båg;

Det var soin om han på sjöbotten låg.

Ty iskall svett utför ryggen lioppav I ftora droppar.— sällan svängde sitt spö: ”Gå. på! gå på!

Det gäller, »let gäller min gångare grå!”

Sin Grålle allt vid eii grind han Ilällde Och hundarne skällde.

Han gängar med bäfvan i siottet in,

Hans hjerta det bultar, och blek är hans kind. ”Hvar ur väl Herr Grefven ? Jag vill honom råka, Det lyfter mig språka

Ett ord eller två med den gamle man.” —> Betjenterna sprungo allt om hvarann.

Och klockorna ringde och dorrarne smällde,

Och hundarne skällde. . .

Ilerr BrynnoIF af väntan och oro skalf Uti de väldiga förltuguhvalf.

Men haltigt det Jjudcr: ”Stig ia min herre Di blir det än värre.

' . ^ f lj'r' I •,........^ , ,

Han träder dock driftigt i kammaren iu,

Der Grefven han satt vid. pulpeten sin Ocli räknade sedlar af alla sorter .

Vid tobak och portcr.

Ilerr Brynolf begyntc att hålla ett tal Om kärlekens ömma och eviga qual,

Om lyckan att hafva i luft och smärta Ett troget hjerta.

/ . .Om kliider och foda och varma rum — ' ; : :

Men Grefvcn han satt der så tuörk och (him,

Och sågs blott cn pris ur sin gulldosa knipa, '

Och suga sin pipa. . r.t: _ .

Men Brynolf blef icke förfärad ändå.

Han talte om Annas ögon blå,

Och om hennes läppar och om hennes tänder, .

Och fotter och händer. .

Han lade dertilj ptt lian hade väl. hopp

Att en g.lng få äga den sköna kropp;

Ty Iängese’n själen, som deruti bodde,

f - . ...

Var hans som han trodde.

Men såsom det brukligt och skickligt var Att Döttrar begärdes af Mor och Far,

Så ville lian nu Fröken Anna begära,

Att dela lians ära,

Hans vin och lians punsch, och all hans mat,

Ocli dertill blifva' hans sängkamrat.

Och ville han (lrax:—har man hört på maken?

Ila svar på saken.

Herr Grefven han blef både röd och livit.

”Hur vflgar du väl att komma hit Ocli fria till Fröknar, du fattig-lasse!

Du råa Bat>se ! :

Som”Som Roappaft Jean fpda

Ut! •— packa dig din väg på (lund:

Du vet att jag louar betjeutcr många Med rottingar långa.”

Meu Brynolf som solen ur höftmolnet log;

Sin blänkande, slipade värja han drog.

Och Grcfvcn han bleknar och darrar på Hunden Som asplöf i lunden.

”Och voro dot ej för din arma ijfii,

Jag Ilucko dig ftrax uppå flället ihjäl,

FörFu dina betjenter med rottingar långa.

Hit in kuude gånga»’"

’ Nu må du få lefva — vi trMTaa väl än !’*

Så talar den vildo, slår dörren Igen Alt flolarno hoppa och hvalfven dallra,

Och fötlftrcn skallra.

Han svänger sig opp på sin Grulle mad halt,

De sporrar han suäuner i buken faft.

Men Anna bon flår i ett fönfter och vinkar,

När gångaren linkar

Dessa grofva uttryck ur cn så Itög iiersous mund torde klinga något liardt i-våra vid finare termer vana öron; men l/tgifvaren liar e} trott sig äga rättighet att mildra dciu, ciuedan lian ville ^je ett prof på Sagoskritvarens individualitet, ocli ej på bin egen. Om liändeLen, som (roligt är, tilldrog sig u 11 <to.r Kiddartiden, må ingen 1'öreflälla sig utt alla lörnäma lleirar voro si» råa i sina utlåtelser. Onda ocli goda iiiciiaiikov ftnutuj t ulUi Uder ocli kos alla folk.

' 6Med fladdrande mnlm uti skyar af dnm, Med vredgade Ryttarn pä landsvägen fram. Och snöbarmen liiifves och tdrarne rinna, Dd bägge försvinna.

Den arma! hon hade sd gcrna dd,

Vid vägen uti en sknggrik berceau,

Med Brynolf gjort ett par timmar korta — Nu var han borta!VII.

: E n v i g c s - k a ta p e n.

Att skingra sina sorger uti ett lustigt lag,

Till närmila ’ bälia värdshus Ilerr Brynolf gick en dog.

Ilan gick i djupa tankar med pipan i sin hand,

Och värjan vid sin sida, och hvisslado ibland.

”Hallt gcde Ilerre!” höres en dämma fin och klar.

Ilerr Brynolf scr omkring sig. En embetsbror det var, Som RälUle sig i förväg. Det var en läg geltalt Af det bekanta slaget som växer öfver allt.

Hans bröft var högt och kullrigt liksom en ättehög, Omkring det smala lifvet ett brokigt skärp sig smög.

På krusiga manchetter han ofta varsamt vred ,

Hans här var rödt och krusigt, muftachen svart och bred.

”Hvad är min Herres vilja? Jag måtte bort på Hund.” Den obekante öppnar med grace sin' lilla mund,

Hans blick blir så högtidlig, han tittar då och då Pä sina blanka 6töflar, på sina sporrar srnå.

”Herr Brynolf torde minnas, att på ett Jul-kalas Hos Grefven uppå Käl lifta vi tömde månget glas Tillsammans. Ibland anuat det äfven hände sig,

Att ni ej all den vördnad, som tillbör, vifte mig.””Ni språkade for mycket med damen, som tar min: Berömde hennes ögon och hennes friska kind.

Ja, ni gick ännu längre, ni klappade ibland Den sköna uppå axeln], och^kyfte hennes Iiaud.”

”För dessa liora fauter en äkta JcaTaljer Jled riddarmod i bröflet sig nu befogad ser,

.

Att firafla er, min Herre! Jag har Er länge sökt,

Och denna långa väntan har blott min vrede iökt.u '

”Välj hvilkct ni behagar. Jag brinner utaf harm;

Jag har ett säkert öga, jag liar cn senfull arm* IMftoler eller värja! till allt. jag rullad är” —

”För Guds skull, sade Brynolf, gör ej sa flort besvär.*1

”Ty salccn är ju ringa. Om det behagar cr Om tillgift och om vänskap i ödmjukhet jag ber.

Och se’n ett glas Madcra, Tokayer och Muskat”—* Här blef den lille hjelten fullkomligt desperat.

’’$låss kruka! om ni äger den miufta gnida mod.

Min värja skall jag färga i edert eget blod.

Det har jag lofvat lienne, som min Gudinna är — , Må f—n mig ta,— om icke jag huller det jag svär!’*

‘'Men, lille vän! besinna liur svart det ur att dö,

Och skiljas vid sin pipa, sitt vinglas och sin mö.

Ocli sccundantcr saknas — nej det går aldrig au.

Va t ehriltljg och var fridsam, det hedrar Iirarje mau.””1 blodbeltunkta (löftet, och uppå kn5, pultron!

Då förlt är tiden innn att bedja om pardon.

I\'u, säg mig livad ni väljer — döm häftigt och döm kallt Pistoler eller värja! Jag är beredd pi allt.” —

”Nå, efter er Gudinna cj sona< utanSjblod,

Så vill jag också visa, att jag har kraft och mod —• Men näinn piftoler icke —- jag afskyr skjutgevär,

Ty med ett sådant vapen för mäktigt ödet är.’*

Och innan Brynolf varjan väl utnr skidan fick,

Den lille Bjelten ifrigt på lifvet honom gick.

. I

Eeskrifva denna striden ej kan jag, cj jag vill.

Pen som i leken varit, vet nog liur den går till.

Dock liar jag hört en sägen. Hvarcnda menskovän, Som brinner ntaf ömhet, med mig bör prisa den.

Det liemligen berättas alt sä till slut det gur,

Att värjospetsen faftuar i armar eller lår.

Så också nu det hände, i' ssmma ögonblick,

Som Brynolf af sin fiende ett flygn i låret fick,

(Ty Brynolf var en jätte och vederparten dvärg)

Blef armen uppå denne ftänkt med en vacker färg.

*’Vår ovänskap iir slutad. Jag vift att jag har mod ; Min värja har jag färgat i edert eget blod. lin varning for er framtid af denna ftrid får ui Att smeka egna flickor oeh audras låta bli."Så talade den ftolte och ville genall gä.

Då ordado Ilerr Brynolf med Ijnilig Hämma si.

”Vår ovänskap är slutad. Ert mod, er tapperhet Kan aldrig uog berömmas. En hvar detsamma vet.”

"Men följ med mig, ett värdshus här nedanlöre Ilår. Der läsk as våra halsar, der läkas våra sår.

Hå! solen baddar grufligt — är ni ej törllig? säg! För Guds skull om ni törltar j så säg då icke nej 1”

Och arm i arm begynte de lijeltar två sitt tåg.

Ej många ord de talte. Den ene sorgsen såg På blodbellänkta låret, den andre på.sin arm, .

Och vemodsfulla suckar högt häfde deras barm.

Till tjenlig ort de komuio. Förll släcktes deras törft; Ty detta af behofver med rätta anses ftörft.

Sen kallades en fältskäry sin taska fratn han tog; Förbundna blefvo sdren, och — ingendera dog.

Herr Brynolf samma afton hemvandrade igen;

Men svagare till kroppen befanns hans nye vän.

I åtta dar han måtte i feber ligga quar;

Dertill (så sade Doctorn) en ilicka orsak var.vin.

! .. _*\

INatt-Besokct.

/ ,

röken Anna gick. Uti qvällens (lund,

, Med bedröfrad fblick 1 en enslig lund.

I den höga poppeln leker Mången vänlig aftonvind,

Som med kylig suaning smeker Annas liljebvita kind.

Ack! uti sin ungdomsdagar Får hon ensam träna bort.

Ilårda äro ödets lagar,

Lifvets blomllertid sä kort.

”Ack om Brynolf komme Uppå grda“guugarn,

Med de bruna ögon,

Med det svarta hår! . Med min hvita niisdnk Vinkade jag honom In i gröna lunden —

Törs jag säga mer?—t* 48 —

• ✓ Öfver berg oel) fält

Klingar Jligarus hora.

Tio ljuger giillt

Ifrån slottets torn.

Anna går med dunkelt öga I den svala lund och Iyss. Foglasången i det höga Klingade så ljuflig nyss.

Is'u blir allt så tyd och dillat Ej ett löf i poppela rörs. Endad några sparfvar drilla Och cn källa sorla hörs.

”Mamma är i daden, Pappa är i skogen. Ingendera kommer Ilcm i denna qvall. Stygga, dumma Brynolf! Vet du ej att Anna Ensam går och väntar Blott på dig, på dig‘f”

Uti dunkel skrud Klädes skog och mark. Ej ett enda ljud Höres nu i park.

Och den hvita kalla dimman Stiger opp ur kärri" äng.

Sorgs-Sorgsna Anna! son er timman, Häll «ln gör att gå i säug.

Uti drömmens milda sköte Mången flicka hämtar tröfl,

Går förtjufl till älskarns möte, Sinyger bänryckt till hans bröd.

”Men du kommer icke Stygga, dumma Brynolf! Och det mörknar redan, Månen ftiger opp. Morpheue och Amor Åro aldrig vänner,

Och i mina ögon Kommer ingen blund.”

Uti nattens (lund

4

Fröken Anna skön, Med sin ptirpurmuiirf, Läser aftonbön.

Dyftra skuggor slottet vakta —« Hör! då ljuda lätta (leg Uti marmortrappan. Sakta Genom dörrn en skepnad (leg, Höljd i kappa blå. lian kafiar Kappan bort. Med utfträckt famn Ilan emot den sköna hallar, Hviskar ömt sin Annas namn.

7”Söta, bäfta Anna!

Kan du väl förlåta,

Att jag vågar komma Hit i denna ftundV Säg ett ord och genalt Springer jag på dörren. Knif i fickan finnes, Sjön iir nära ock.”

Ock Herr Brynolf lyss, Och tillbaka går.

Men en brännhet kyss Blir det svar han får.

Ocli den djerfve — ljufva möda! Slår om Annas lif sin arm.

Iljertan klappa, läppar glöda; Natten är så ljus och varm. Vakteln ömma toner skickar Utur lundens gröna liall.

Och förtroligt månen blickar Genom fenlteruas kriftall.

Sångmö! fingra icke På den gyllne lyran,

När en vaktel spelar. Slumra blott eu ilund —Till dess Auroras Gyllne vagnshjul rulla I den ljusa öder, Under lärkors sång.IX.

' ' ' ' • / I * t

K r i g s m anna-BaJ k.

Offer dalar och fält höres trummornas dån och trumpeternas smattrande ljud; Och Herr Brynolf han fick icke sitta i ro, måfte klä sig i

krigareskrud.

Oeh han svärmade kring uti främmande land, o.h han

mådde som perla i gull;

Ty den bygd der han Tar, var en ljufvelig bygd, utaf flickor och vin den var full.

‘ 1 * ‘ \ ,

Och han var som slu fader en käck officer; fall af mången han hölls för en skalk.

Dock flor heder han gjorde åt hela arméen. Vill du hö-

ra hans Krigsmanna-balk ?

”Ej må sofvas d hö, eller ute på mark; ty en krigsman bör

ligga 1 säng

Uppå ejderdunsbolftcr i väleldadt rum, och i nöd kunna * rycka pd^lträng.”

”Det är menuiskans pligt att bevara sitt lif; lita ej upp»

menniskofot.

Har du haft som ur suabb, är du sadelfaft karl, kan du driftigt gå fieudeu mot.”— 53 —

”Mö är fridlyft för krigsman i fall hon är ful; Sr hon. räcker, så är det ej sä. Har du en som är nöjd, var belåten med den; hvaroiu

icke så skaffa dig två.”

”Punsch är fältmarskalks-dryck och ett rus är dig undt;

men se till att försvarligt det är. Att båd’ länge och väl på din mörkblåa frack klara märken derefter du bär.”

"Tigar krämare fram, må du skydda hans lass för förstörelse , plundring och brand, Ilar han tobak och öl, har han bränvin och fläsk, må du

taga så mycket du kau.'1

’’Lång är tiden gunås! han förkortas med spel; börja penningar tryta, så får Du dem låns, och r^claa de bort kaa

du le; det är icke

dia kassa som går.”

”Nu eyna fiende här, det blir buller och bång; det gdr

hett med musköterna till. Om du vägar att ftå, när din öfverste flyr, får du hundsnus ; gör sc’n som du vi\l.n

”När du tappar så bed om försköning och nåd; fall p4 knä

om ej annat förslår. Ilar du pengar så gif; har du flaska i barm, fram dermed!

skrik pardon! och gutår!””Sär gör omak och mehn; men det pryder sin man när det

blänker på hälar och rygg. Falt cj mången det ser, vet du dock med dig sjelf att för

krutrök du ej varit skygg.”

Så han stiftade lag och hans rykte blef ftort, och hans

inake ftod icke att få. Och det hurrades högt afhvarenda soldat, när lian red på . sin gångare grå.

Men han sjelf var ej altid sd munter och glad; hvad han

tänkte , beskrifvas ej kan. Men det kännes allt nog utaf den som är satt uti samma

i

bekymmer som han.X.

Annas klaga n.

1.

fTiskliga krig!

Svårt för alla , men värst för mig — Oin du ej funnes, hur måuga Lif blefve långa!

Fnnnes ej du,

Vore jag munter och luftig ännu.

Nu är jag ensam i salen ,

Ensam i dalen.

Fåfängt jag ler,

Fåfängt jag suckar och gråter och l>er. Bleknande skönhet i tårar Dig icke sårar.

Är det väl vätt Dräpa hvarandra på slagtaresätt?

Ack! detta hud är det bäfta:] ”Dräp ej din näfta!”

Kände du väl Värdet af detta uti din själ,

Säkert i tårar du smullte Hårdnade Hjelte!Ilade jag här Den som förft lärde att smida gevär, Säkert jag tror att jag gjorde, Hvad jag ej borde.

S.

Himlen är ren,

Rosorna frodas i solens sken.

Grönskande luiiderna susa, Åarne brusa.

Lindarues sal Lockar så tyst, så förtrolig och sval. Högt uppå grenar som gunga, Foglariie sjunga.

Luftigt är allt*

Älska och sjung! Så naturen|befallt. Ack! med den älskade, sången Också är gången.

Ensam är jag.

Ensam den varma, den ljusblåa dag. Ensam när lundar och vatten Höljas af natten.

S. „

Älskade van!

Kommer du snart till din flicka igen?

Tän-Tänker du, Casque uppå'panna, An på din Anna? •

Harliga land Ströfvar du genom med värja i hand. Städer ocli slott du förviirfvar, Torp du förderfvar.

Nog, livarelt blod Rinner i fttrömmar och hjeltarnes mod Högre vid vinglaset brinner, Flickor du finner.

Kanske du då Glömmer din flicka med ögonen lilS, Och utur korpsvarta lockar Rosorna plockar.

ICanskc du se’n Kommer till fäderneslandet igen , Koiymer till Lurbo tillbaka Fätl vid en maka.

Kanske också Der, hvavefl; jordiska åskorna gå , Kulan dig träfiar i armen Eller i bannen.

Hiskliga krig!

Svårt för alla, men värft för -mig,

8Om du ej funnes, hur många Lif blefve långa!

Funnes ej du,

Vore jag munter och luftig ännu.

Vore väl ensam i salen ,

• I

Icke i dalen.

4.

Kanske en gång,

När du vid trumslag, trumpetskall och sång Åter till fädernelträuder Segerrik länder;

Långsamt det går,

Iljertat af oro och längtan slår, ögat af kärleken lågar; lfrig du frågar

Efter din vän.

Ingen dig srarar. Man ler blott igen. Sakta bedröfvad du rider — Månskenet sprider

Darrande ljua Öfver de dödas förtroliga hus.

Der, när på Anna du tänker,

N 1

Grafhögen blänker.

Ej någon ften Glimmar med guliskrift i månens sken.Blott uppå vissnade kransar Nattvinden dansar.

Men i din dörr Hemma vid Lurbo der flår livad ej förr Nånsin ditt öga liar spanat, Aldrig dn anat*

Står en geftalt Liknande dig — lian skall säga dig allt Hon, öfver hvilken du gråter, Kommer ej åter.Hertig Agapetus.

Ej långt från Lurbo i cn Jjullig nejd bodde cn Hertig i ett slott med tolf portar.

Agapetus var hans namn. Han hade i sfina unga dagar gjort Hora bragder bårte till lands och sjös.

Rultkammarén var fuil från golf och till tak med värjor, bälten, tobakspipor, snusdosor af både silfver och gull, vinflaskor af blank koopar och andra segertecken, ilein han från sina fiender tagit hade.

Nu var han gammal och liviladc i ro på sina lagrar.

Hau ha^c aldrig varit en liuftrus man. I ungdomsåren hade han fäftat ca mö; lion hade varit honom otrogen. Då svor han vid sitt skägg (han var sexton år dii detta hände) att aldrig gifta sig.

Och redligen hade han sitt löfte hållit. Den som tvif, velaktig är, kan i Socknens kyrkobok sanningen utröna.

Men ofta tUnkte han på sin föreftående bortgång med oro och sorg.

Ty han lnderingcn åt hvilken hau kunde lemna sitt präktiga siott och sina andra ägodelar. «

Och hau var den silla telningen af cn vidt beryktad

ätt.— (il —

En vacker sommarmorgon satt han och rökte sin pipa vid det öppna fenllret.

Ocli han såg med välbehag ned pä sina gröuskande ungar, der feta kor och'oxar betade i lönnars och almars ekugga.

Och den gula rågen gick i (lora vågor liksom ett (Irandlöft gullhaF.

Ilan säg ned i trägården. Rosenröda äplén och gyllene päron blänkte sä lierrligt mellan de mörka löf.

Ocli han tänkte: ”om jag ändå hade enson!”

Då erinrade han sig Jul-kalaset i Kälklia. Det var en rasande vacker Hicka den der Anna, tänkte lian. .

Ilan föll i djupa taukar. Ilans håg Ilod på bröllop.

Solen var redan högt uppftigen på den blua himmel. Då gick Caspar, lians redlige kusk, förbi.

’’Kom opp Caspar!” ropade Gubben. Caspar kom.

”God morgon nådige Ilerrc! hvad befalles?”

”Drag ut min Itora ftatsvagn, spänn mina sex spräckliga hingHar derfore. Jag vill åka bort. Var rask,’’

"”Skall ske på minuten;” qvad Caspar. ”Rleii, oin cn sådan tilltagsenhet kan vara loflig, hvad mände det bära.”

”Till Kälklia,” svarade den nådige Herren.

' Caspar ftrök tre gångor på foten ocli gick till dörren.

”Ilör du, ropade Hertigen efter honom, hur gammal var du när du friade till din saliga huftru T’— 62 —

”Fem och sextio år, nådige herre!”

”Och hon?” — ”Nitton år, nådige Herre!1*

”Dog hon af gulsoten?”

”Af gulsoten? nej, nådige Herre! så sant Gud lefver och min syndiga själ, dog min saliga huflru af veritabel hetsig feber.”

”Gå, Caspar, och skynda dig, jag vet nog.”

Caspar runkade emåskrattande på sitt gråa hufvud och gick.

Men Hertigen lät sin kammartjenare komma. Han eatte en hundralockig peruk på sin herres kala hufvud. Da krokiga ben kläddes i livita silkesRrumpor, sedan anlades byxor af blått siden, och en med de underbaraRe blommor och figurer flickad gul sammetsväft. Slutligen fram-togs äfven en med gullgaloner både fram och bak

smyckad skarlakansrock. Ofvan på peruken sattes en grön sam* metsmössa, fodrad och kantad med hermelin.

Och vagnen var redan för dörren» häfiarne Rampade och Caspar smällde då och då med sin långa piska.

Hertigen såg sig en Rund i spegeln, smörjde sitt gråa 8kugg med Eau de Cologne, tog sin med en Ror gullknapp beprydda käpp i händerna och vandrade utför trapporna, ledsagad af två tjenarc.

Och Hertig Agapetus satte sig i vagnen och Caspar körde.

Vid middagstiden kommo de fram till Kälkfta.

Grefven flod i fenftret och funderade. Se! di rullar en Ilåtlig vagn in på gården.

Ilan märkte ftrax hvem det var och skyndade ner.

”God dag, miii högtärade herr svärfar!” ropade Hertig Agapetus ernot honora.

Då nedböjde Grefven liöfviskt sitt silfverlockiga hufvud och svarade med nedslagna ögon:

”En sådan lycka vågar jag ej tänka mig, mycket mindre hoppas.”

”Bered er då att höra någonting oförmodadt,” ordade åter Agapetus.

Grefven lyssnade med bägge öronen.

”Jag vill gifta mig med er dotter, om ni vill gifva mig henne.” .

”Gifva henne'? hvilken fråga! ödmjuk alle tjenare Ers höghet! alltför gerna, oändligt gerna. Men för Guds skull, Ilig in!” ,

Och de gingo.

Inom få dagar låg Grefvinnan, Annas högtälskade moder i grafven. Glädjen öfver dotterns oväntade lycka verkade för häftigt på hennes svaga »ervsyllem.

Men fröken Anna Ilod brud, och flyttade till Agape-ti präktiga slott.— Ol —

Och Hertigen ra T sin unga gcmil a!!t livad hon kunde önska af'en gamiiinl man. Han kliidilc henne i gyl-Icnduk, sammet ocli siden, skänkte henne äkta perlor ocli ädla (lenar, gullkedjor nch juveler, klappade, smekte och kylle henne i hvar minut, och lemuade henne aldrig, hvarken natt eller dag. Men ändå var den unga Hertiginnan cj nöjd. IJon suckade ofta, hennes förr si klara öga blcf mer och mer dunkelt, hennes kinder bleknade och gubbens kyssar kunde ej uppfriska de vissnande rosorna på hennes läppar. Och 0111 lian frågade hvi hon sörjde, svarade hon blott med cn skakning på liufvudet.

Rlen Hertig Agapetus tänkte i sitt sinne: med tiden blir det väl bättre.

Och våren kom åter. I lundarna löfvades träden, och Anna hörde från sitt kmnmarfönfter hur vågorna slogo mot bergshällarne. II011 tuukte på förflutna dagar.

Snart gungade Ilcrtig Agapetus en arfvinge till sitt namn och sina rikedomar på i t ta tioåriga knän. llvem var gladare än den gamle? I alla siillskaper der han inträdde hörde han tusende hviskningar omkring sig. Och han tänkte med Rollhet och sjelfförnöjclse: det är om mig man Iiviskar.

Men då gossen hvilade i Annas armar och gubben sittande midt emot betraktade moder och son med kärliga blickar, sade han ofta: ”Gudvot, gosse! hvarifrån du har

fått dina bruna ögon och ditt becksvarta h5r; mitt hår Vnr i ungdomen gult som gull, och mina ögon blå som en inaj-liimmel. Din mor har också blå ögon och ljuft hår. Du blir visit en märklig man i dina dar.

Då blef Aima röd som blod, och hon tittade ut genom fönltrct utan att svara ett ord.XII.

Brynolfs Återkomst.

Och aftonen kom och soI’n gick ned:

Ilerr Brynolf sakta på Grålle red 1 Lurbo backar. Å hatt lian drager En enrisquilt i ftiillet för lager.

Ilan säg så fundersam och trumpen ut:

Fall krigets fackla var brunnen slut.

Med hängande läpp den lijelte rider Och tänker sorgseu på fordua tider.

lian nalkas gården i sakta traf: lian kominer fram, han fliger af.

Han ämnar Grålle i ftallct sätta,

Men nyckeln kommer ej till rätta.

lian grubblar och letar och mumlar och svär —

Men ack! all möda förgäfves är.

Han ropar Malcus; kring berg och backar Blott Jungfru Echo försmädligt snackar,

Och häftigt kommer en lurfvig hund Och börjar öppna sin breda mund.

Och ftrax derefter ur dörren träder *

En liten herre i ljusgrå kläder,

Med tobakspipa i mager hand.

Han frågar med löje från livilkct land Deu unga ryttare kunde vara '#

i *Och om han rätat i någon fara,

Så vore väl intet mera lätt Än att skaffa hjelp på något sätt.

Men Brynolf åter, med blick som lågar Af dunkel vrede den främling frågar: Ilvem han väl vore, som utan lof I andras boningar höll sitt hof?

Ilär vore han herre och ingen annan.

Då ref den främmande sig i pannan, Och sade: ”omjag ej far mycket vill,

Så hörer denna gården mig till.

Men är ni son af den förre ägarn,

Af honom som röfvade silfverbägqru,

Så kan jag gunås! ej göra mer,

Än att af hjertat beklaga Er.”

”Jag är min faders son och mera Behöfver jag icke demonftrera För er, min gunllfge Herr Patron,

.Som ej ser ut för att ta raison.

Men om ni vill klok och förnuftig vara, Så gör ui bäft att härifrån fara.”

Så talade Brynolf, men främlingen log Och några gångor på pipan drog —

Och slutligen hördes han sålunda svara: ”Jag vill för eder min rätt förklara.

Er salige fader, Gud fröjde hans själ!

I lifstiden kände mig mycket väl.Vi gode vänner och bröder voro Ocli ofta nog till livarandra föro.

Och om er fwler, som hände ibland,

(Ilau var juli ingen förmögen mau)

Beliöfde cn liten summa pengar,

Att gifva sina pigor och drängar,

Betala prefter och klockare Och köpa kaffe, socker och thé Och vin och porter och annat mera,

Som kropp och själ kan conscrvera,

Sd gaf jag honom då och dd En bundt mot revers, som ni väl kan förftå. Nu är han död. I hans penningeläda Var ej en plåt cn gång att skåda,

Som sjelf jag har sett. Jag tager då, livad jag i löll och full kan fA.

Er skuld med interesse och kapitalcr

Ar trettiotusen banko riksdaler.

Och tills den summan bctalad är,

Ilar ni icke det minda att göra här.”

Och främlingen Ilrax med de orden försvinner. Af sorg och vrede Herr Brynolf brinner, livad skall han göra? Hvart skall liaugd? livar skall han tak öfver liufvud fi ?

Ilan börjar hungrig och törfiig blifva Hvem är som vill honom något gifva?

Han bar ej en tolfskilling i sin pung •—

Sd fatt*; redan, och dock sd ung!Men, tänkte han, det är bäft att ritla,

Här är ej rådligt att längre bida.

De kunde taga min gångare grå —

Då fick jag på köpet palta och gä.

Det mörknar ren och mot natten lider.

Han svänger sig opp och‘bedröfvad rider Den unge hjelten från Lurbo gärd,

Som nu har fallit i björnars vård.

Med själen full utaf vilda tankar Han af och an i en björklund vankar —• Det börjar bli både mörkt och kallt.

Då ser lian plötsligt en blek getlalt .. Med trasig rock, vidöppen 1 barmen,

Med krycka under hvardera armen,

Och fläckig päsc på krokig rygg —

Strax börjar Grålle att blifva skygg,

Han får honom cj utan möda att ftanna. Han fälter sin blick på den armes panna, På skrumpet kindben och gulblek mund — Och känner Malcus igen på ftund.

I lialfsläckt öga en lirimma lågar Af dunkel glädje, då Urynolf frågar,

Hvad olycksöde soin honom liändt, . Och så hans hela gcftalt förvändt?

Och Malcus lian suckar så tungt och talar: ”Jag ser att ni tågar kring berg och dalar, För evigt skild vid er faders borg,

Miu gode herre! det gör mig sorg.Men iqke ni ret ännu kanhända,

Ilvad aldrig jag trodde skulle hända,

AU eder älskade Anna nu Är Hertig Agapeti fru.”

”Är Anna gift? — Och till Brynolfs öra Du skulle en s;ldan tidning föra?

O Malcus! hur ginge det väl ined dig,

Om jag hade min faders käpp hos mig!” ”Är Anna gift! Är Anna borta ?

O glada dagar! J voren korta.

Du ljuger satan! Det är ej sant.

Du skall till belöning ej få någon slant. Hvar är min bössa? — Ifall du ljuger På dig jag pröfvar om pipan duger —• —”

Så röt den vilde. Dock ej han slogs — Han sporrade gångarn och red åt skogs.

/XIII.

Brynolf kommer till Hertig Agapetus.

Ocli Hertig Agapetus om aftonen drack tlié Allt vid skön Annas sida uti cn kanape.

Som ros och gran dem båda man såg bredvid hvarauu — Hon var den röda rosen, den torra gran var han.

Di trädde uti kammarn en väldig bonde in —

Hans kapprock var af vadmal, hans mössa var af skinn; Han hade påk i handen och piska på sin rygg,

Och Hora läderhandskar, men in Reg han helt trygg.

Han satte sig på ftolen af sammet mjuk och len,

Som flod längll opp mot fönllret, och fträckte sina ben — Då kommo två betjenter'ocli sade så: ”vet liut,

Du bondelurk! och packa dig ftrax ur kammarn ut.”

ölen bonden drog helt varligt sin högra handske af,

Den ene af de båda en örfil Itrax han gaf,

Att han allt som en oxe for slagtarns klubba fiöp —

Den andre blek och häpen, Ilrax under soffan kröp.

. ' . . \

>’Hvem är du väl som vågar att så husera här ? —

Tag mössan af ditt liufvud, så ser jag hvem du är!”

Så Hertig Agapetus. Den främmande han satt Orörlig uppå fiolen och gaf ett väldigt skratt.”Helt myndigt du orerar; men jag dig svara vill.

Dock — mössan hon får sitta, lion hör mig ensam till.

I synder är jag uppfödd, mitt hemman heter 13ri(l,

Hit kommer jag från krogen, på honom låg jag sill.”

’’Jag red till hållet fordom så flolt på Svartens rygg,

På trettiåra fotter han lunkade så trygg.

Nu ligger han förlamad allt på en enslig äng,

Sjelf är jag husvill vorden och vandrar kring som dräng.”

”Jag kom att se ditt trollslott i socknen vida spordt, Betjenten fick cn örfil — det var ej illa gjordt.

Jag täl ej den som ligger i sängen lång och rak Hvarenda dag och räknar på spikar i sitt tak.”

”Du ar en gammal honde, jag undrar ej derpå’

Att du betjenter hatar. Eu thekopp skull du få.

Men förlt lägg af din kapprock, var ickc blyg och rädd, Ty jag har svaga ögon, Gt>r ej hur du är klädd.”

Ocli nu från bondens axlar föll mörkbrun kapprock ner, Och mössan från hans hufvud — en herre ftrax man ser. Ikring den höga pannan cttjyfvigt becksvart hår,

Som ekskog kring en sjövik i fiora lockar gir.

Och axelbred han lländar i uniformen blå,

Med fransar och galoner af alla sorter på.

Med mycken möda alla den konftnär bragt dem au,

Och öfverallt pd lijellen dc korsade hvaraau.

P»På l)iö(let satt en Rjerna si pcrlbesatt och rik —

Vid sidan slank hans värja, en famnslång jcrnftör lik; Den yfviga mou!iachen 11 od öfvergtnörkrijd muud,

Som öfver källaus spegel en 5oltiit'euiisluad.

Skön Anna satt på niilar — hon vred sig hit och dit, Och ömsom blir hon blodröd och ömsom blir hon hvit, Och hennes barm han hoppar allt under halsduk bli, Som på den gröna ängen två hvita getter små.

Men hjelten höfviskt hälsar och ordar na så här:

”Du vet o Agapetus! att frideti slutad ur.

Jag kommer ifrin Ar-iden, utt jag ej är en mes,

Kan af den granna ftjernau pä bröRet klarligt ses.”

”Men Fattigdomen trycker, jag Rår på nödens braut, Ditt ädelmod o Hertig! är viilt och bredt bekant.

Var god och lät mig btiiVa cn ju^are hos dig,

Jag Jofvar att du alltid skall vara nöjd med mig.

5,Ej illa, «ide Gubben, du talar. Ungersven!

Jag lofvar alt du blifver min jägare och vän.

Och ingenting skall brifta af biide vått och torrt.

Fyll lionom koppen Anna! med tiie' af baRa sort.”

Och Anna hon tog koppeu som framför heuuo flod.

Af Indisk lera formad, ta ko&elig klenod ,

Med munga gyllne blommor oelj minga lusder gmä f Med thé hon honom iyllde pch kringlor dauppå.Men nar hon räckte koppen, då skälfde Iienne9 hand, Ocli ögat Ilod mot golfvet och kinden Ilod i brand; Och Agapetus sade: ”Gud trölla mig för dig,

Min lilla söta nuge! du juli förfiirar mig.”

Ocli glad tog hjelten koppen utaf den ädla Fru —

En sådan dryck kan passa för våra hjeltar nu.

De äro ock derefter. En annan dryck det var,

Som satte märg i benen på folk i fordna dar.

Betjenten under soffan han börjar då en säng,

Ilvarmed hau brukar roa sitt Herrskap mången gång: Allt om den höga Norden, det gamla Sagoland,

Der i hvart bröll gro dygder och svärd i hvarje hand.

Han sjöng med ljuflig Hämma om fadrena ärfda ek , Om enfald uti seder, 0111 mod i bardalek.

Om hur hvart enda sinne i våra ben; liar Hål,

Om Nordens son som talar blott hjeltars tungomål.*)

Thevattenspannan tömdes, annan kolt beftods Till aftonen. Herr Brynolf var icke väl till mods. Han gick med hungrig mage i sängen klockan sju, Men Hertig Agapetus sof hos siu unga fru.

*) Denna sången lärer vara en uråldrig- folksån gr, hvårtitaf cn liland våra ftörfle Kämpa-skalder Herr A. L—d bildat sin herrliga sång "Göthen" , införd i tionde häftet af ldnna. Åtminliouc äro de här anförde ftrophcrne aldeles lika mod du första stroplieriic i näiude vidtberygiudc Poem.XIV. Skogselden.

Solen lian skiner så kiirligt ocli liett Allt på den kala jorden.

Maken till sommar man icke har sett Här i kyliga Norden.

Granarnc torka och björkar ftå,

Som skulle de vara brända.

Inga qvarnar i nejden gå —

Jämmer förutan all ända.

Meft olyckliga uro dock vi,

Sucka de Possessionater.

Hur skall det väl med vårt brunvin bli, Om vi ej få potater?

4 '

Vördigc Paftorn han stickar och ber Om billånd ifrån höjden.

Fåfängt! ingen molutapp man ser — Torr och blå är höjden.

Brynolf han vågar ändå gå på jagt — Går i skogen med gamraaiu Hvisslar åt allt hvad de kloka sagt, Skrattar åt allesamman.Bössa oeh vSsia pfi ljusgrön rygg,

BränviasIIaska i fickan,

Vandrar Herr Brynolf si llolt^ocli fryjg,, Kruthornet lyser i brickan.

Och emot aftoneu re'n det led —

Tiden till lekar och fefter,

Solen den brännhela sagta skred Ned i deu bida velter.

AftonTindar begynna gå Friskt uti ekogen den vida.

Ständar en gumma för jägarn då,

Klädd i kjorteleu sida.

''Och jägare ftanna och gosse du hör,

Och vandra ej sd i villa!

Och gosse du tänk väl på livad du gör,

Du kan göra mycket illa."

"Och tiger du inte du gamla troll l Så akta din mössa deu gröna. ,

Nog må da tro, att på längre håll Än så jag triillat en höna.”

Och Gumman hon sprang och Brynolf han gick Allt läugre 111 i skogen.

Häftigt cn bonde i sigte lmn fick,

Vankande hem ifrån krogen.”Ilå, vandrar du här du skälm Sunu!

Du bjesse bland korporalcr!

Och är du ej rädd och känner cj du,

Att ett 6kott kollar femtl riksdaler ?’*

"Och haller du inte din skäggiga muud,

Sd vill jag väl lära dig' tiga.”

Ocli käppen han höjde och bonden pd Hund Begyute sd underligt niga.

Och bad om ursukt och gick. Den mau JIos Brynolfs förfäder varit En trogen dräng, och som sådan han Hvad käppen förinudde, erfarit.

I

Med laddad bössa Herr Brynolf gick Ocli sägs uppd villebråd lura.

Hadlgt en tjäder i sigte han fick,

Som satt i en högHammig fura.

Och bössan hon small och skottet det gick Allt opp i den höga tallen.

Men tjädern han ilög och Brynolf han fick En tallkott pd köpet i skallen.

Och vred han åter vandrade fram,

Till slut blef han trött vid jagtcn.

Ocli lutade ryggen emot cn ftaia I denna hehagliga^trakteu.Ocli se! vid lians fot på den gröua gruud En lvälla ur marken qvällde.

Sin ilaska ur ficka» lian drog på Hund —

I kullan lian bränvinet hällde.

, \

• - \ •

Ocli källan var liten och flaskan var vid —

Ej under att drycken blef präktig.

Och jägaren lade sig ned derbredvid —

Af törlt var hau liardt vanmäktig.

Han drack ocli han drack — och det månde så godt, Så friskt genom halsen rinna.

Och inom qvarten en droppe vått Ej ftod uti källao att finna.

Månan hon sken så gul och mild Ned ifrån skyar lätta.

Icke i källan hon ser sin bild —

Brynolf liar vållat detta.

Ljufligt doftar den rika ljung I lugna aftonllunden.

Brynolf han känner sig trög och tuug —

Somnar i mörka lunden.

Men hvad är det som lyser der Allt mellan de dunkla träden?

Månne det månan den gula är,

Som lyser så mellan träden ? • •Nej! det är fete den gula män' — Elden i skogen sitter.

Ilör livilket sprakande ! hör Iivilket din! Brynolf ur dvalan spritter.

Ser omkring sig — o ve! o ve! livar lin nas väl kalla vågor?

Sd långt hans förskräckta öga kan se — Allt i rök och lågor.

Icke i källan en droppe han ser.

Ilvar finnas väl kalla vågor?

Ilvar finnas väl sjöar ? ty mer och mer Ökas de röda lågor. .

Hör hur det dånar i skog och mark! Allt som kan brinna, brinner.

Snart utaf dig, du sköna park,

Blott en askhög man finner.

Snart höras yxhugg och qvinnoskrik — Snart synas väpnade män ner.

Brynolf lian ser ifrån fjerran en vik — Bort som en pil lian ränner.B r y n o 1 f s F r ä 1 s n i n g.

C

uom flämtande haren för jagarens hundar,

' Vid valdthornets klara, förfärande klang Ett gömflälle söker, i tätafte lundar —

Så Brynolf i tallskogen bäfvande sprang.

Han hade väl sett, att cu sjö var belägen I grannskapet der, men ej visste lian vägen.

Han hörde bakom sig, hur furorna föllo Med bortbrända rötter pladask uti mark. lian hörde hur bönder oeh torpare höllo Ett hiskeligt gny kring den Imnuande park;

Och allt hvad den flyende hörde, förskräckte — Han tänkte på vatten och blöd och på häkte.

Det rasslar bredvid honom — hvem kan det vara ? En Länsman kanhända, soiu menniskokär Vill honom till närmalle domsdag förvara —

Nej — himmel i jag tror att en Engel det är — En flicka till härt! kan en sådan väl våga Alt ensam om natten i skogslundar t;iga ?

Skön Anna det är. Uppä gångarn hon sitter Med lågande kinder och fladdrande hår.

Af fruktan, af glädje deu flyende spritter —

Hanslians hjerta af tusende aningar (slår.

Ilan flanuar. "Miu nådiga söla furftinua!

Hur kan jag, hur skall jag förlåtelse vinna ?"

*'Ack älskade Brynolf! här är icke fråga Om nåd ocli förlåtelse, endaft ora flygt.

Att dröja i Socknen du icke kan våg»,

För dig ej ett ftälle här finns som är tryggt.

En nyck utaf mig uti faran dig förde,

Ett infall af Auua din lycka förRörde.”

”Men var icke rådlös — här fteg hon af häften Stig opp på den här, hau har härdighet nog. Och den skall tills vidare sörja för reften.” — En plånbok ur svällando barmen hon tog,

Af rödt saffian, prydd med sällsamma smiden,

Med läs utaf gull, och med fickor af siden.

. \

Men all denna grannlåt, eom jägarens öga Med ftigande undran och trånad besåg,

Mot fickornas fyllning betydde väl föga —

En sedel på tusen riksdaler der låg.

Och fickorna voro till antalet fyra —

Hvem kunde väl då sin begärelse fiyra ?

”Men Anna, men Anna, hur knn du väl tänka Att vandra så ensam i skogen i natt?

Att plånbok och häft åt en syndare skänka Som rättvisans tjcuare snart taga fatt ?” —

11°Ack Brynolf, ack Brynolf, med mig är cj faraj Bekymra dig icke, men skynda dig bara.”

Och plånboken sjelf i hans ficka bon ftoppar,

Ett famntag, en kyss åt sin älskling hon ger.

Högt öfver de mörknade lundarnas toppar Den vänliga månen ur skyarne ler.

Och bakom dem dånet af eldhafvet skallar,

Som närmre och närmre du älskande svallar.

”Farväl och var snar! Om den vägen du rider Som der uti månskenet krökas du ser, .

Helt visst innan morgonens rodnad sig sprider,

Du kommer ur skogen till landsvägen ner.

Och sen inådu rida, hvarthällst du behagar—

Var trogen och glad och lef luftiga dagar.”

’’En gång — ocli hvem vet hurn snart det kan hända? Ty Gubben är gammal och bräcklig och svag^ lians dagar också skola taga en ända,

Jag ärfver hans slott, och min vilja blir lag.

Då äger jag magt att din trohet.belöna,

Då vill jag din blygsamma kärlek bekröna.”

Hon slöt; än ett famntag, en afskedskyss! Sedan Herr Brynolf på gångaren svängde sig opp.

Och snabb som en jagthund nyss afkopplad red han Den månljusa vägen i hiskligt galopp.

Skön Anna med längtande blick honom följde,

Till desa i den nattliga skog han sig döljue.

}.XVI.

• ' . > 'i

B e g r a f n ingen.

1.

"V Enner och Bröder!

. . /• •

Hrad är d fårdo?

Gubbar och gummor och pojkar och tross Samlas vid kyrkan —

Kolsvarta mörkret •

Ljusnar vid skenet af sprakande bloss.

Hålla väl spöken Sabbat i templet?

Kronorna pråla med brinnande ljus.

Altaret sörjer,

Svartklädda hvalfven Fyllas med orgornas sorgliga brus.

Klockorna bångla Doft uti tornet,

Folkskaran rörs som en brusande våg.

Hör hvilket buller!

Svartklädda vagnar Nalkas i långsamt, förförande-tåg.

Se livilka rader Brinnande lycktor!

Räknar du ftjernorna, riikuar du dam.Klockaren springer,

Miiuner ocli qvinuor Hvimla sl fort om hvarann — men för hvcm?

Ack! Agapetus Hertigen fromme,

Ämnar att nu pi en halftimme blott Kyrkan besöka.

Förda ocli sida Gången. Han kommer ej mer till sitt slott

Sakta, högtidligt Tåget begynnes.

Spiindt är hvart öga och öppen hvar mand. Höga predafver Flägta för vinden —

Stjernorna blänka på himmelena rund.

. I I

Hör hvilka tonor!

Snöhvita fingrar Väldigt på ilorklädda trummorna Blå» Flöjter, fagotter.

Blanka basuner Blåsas af pojkar i kapprockar blå.

Vördige Faftorn Suckar och pudar,

Hårpiskan flyger för aftonena vind. Näsduken hvita Fladdrar i banden,

Tirar i ögon och rosor pi kind.Der kommer kiftan — Fullsatt med ftjernor, Blänkande värja och grönskande krans Prålar på locket j. . Aderton facklör Stråla omkring med förfärande glans.

^ '

Efter — livad himmel!

Band och Crachaner, Hviftande plumer och hängande flor. Slamrande värjor.

Klingande sporrar, Snyftningar, hviskningar, fasligt rumor

Portarne öppnas —

Orgornas toner Sorgligt förenas med klockarens sing: ”Salige äro ii c,

Alla som sofra! ::

Död da är bifter, o graf.! da 5r trång.

Tonerna tyltna "

Vördige Paltorn »

Ordar i choret. Med darrande haud Skofveln han fattar.

Locket fördunklas Såsom vår himmel rf etrömola ibland.

Femton kanonersGlödheta muiirfar '

Tala på^fcyrkgårdcn mägtiga ord.

Fönftcrna dallra —

Bönderna mumla: " -

”Maken tiU likftåt har ej:blifyit spord.1'

•.... i»»**» i>4

2.

• » r . ’

Fullmånan ftiger

Blodröd och dyller' J

Slellan de åldriga lindarna fram.

. . .

Midnattens' foglar,

Flaxande ugglor

Hålla i kyrktornets gluggar, sitt glam, :

• \

Vindarne-sucka,

Tolfslaget därtär,

Hemskt öfver korsprydda grifter Bin dans . t.:'. Spöken begynna.»

Hertigen hvilar * i "

Ensam i grafvcn med värja och krans. -- -i

Men uppä slottet ' -.........-

Ännu ma» vakar.

Giifterna sitta kring rågade bord. • - -

Vördige Pallorn • -

Blundar och nickar,

Talar ibland- några mulliga ord.

Bukar af sammetStjerniga, avarta,

Gå öfver tak, öfver väggar och golf, Bålarne ryka —

Vaxljusen tindra Präktigt på bordet i sölfllakar tolf.

Enkefru Anna '

Svartklädd ocli rödögd,

Får hvarkcn vått eller torrt i sin mund.

' Sitter så tankfull,

Namnes den döde,

Sätter hon näsduk för ögat på Rund.

Längd ned på ändan Sitter Ilerr Brynolf,

Äter och dricker och fröjdar sin själ. Bhenskt och madera,

Porteru och pounschen ,

Steken och tårtan — allt smakar så väl.

Ej förrän tuppen Börjar att gala,

Stiger man opp dricker kaife och går, Plägad till hvila.

Sofver tills solen Jöidt på den molnfria himmelen dår.xvrr.

Försoningen.

Det rar en skon Augndiqväll, då solen sjönk Pä lätta skyars gyllne bädd till hvila ner.

Herr Brynolf satt uti en skuggrik, hög bercean,

Ilans älsklingsplats då han i slottets trädgård gick.,

Så ren, så blå var himmelen, och qvällens vind Med vänlig susning smekte tegens mogna korn,

Som böljade i gyllne vågor utanför.

Och runda äpplen livita liksom nyfälld snö,

Med fläckar utaf dunkel purpur blänkte fram Emellan mörka löf, som under skuggig hatt En sjuttonårig flickas friska anlete.

Och plommon hängde uti dora klasar ned,

Som klumpar utaf ägta bernden lyfte de JBedrålade utaf den milda af.onsol.

Och här och der en fogel slog sin afskedsdrill Åt dagen, och i grönan skog en tärna gick Och lullade så klart, så skönt i qvällens lugn.

Det var som om naturen vänligt hviskade:

”Var lugn, var glad, livem hälld du är som sorgsen går! ”Och lägg dig sorglös i min famn, och dröm en dund "Ora bättre land, der frid och oskuld arm i arm ”Utöfver bloinderprydda ängars sammet gå,”Och aldrig »Liljas. Snart skall du som jag flå opp ”Vid fl.orm ars gny och iskors dån och blixtars sken.”

I djupa tankar Brynolf satt. Ilana flydda 11 fa Näsvisa minnen llego åter opp och kring Den unga grubblaren dc dansade, liksom Små elfvor och små tomtegubbar, dem ibland Den fromme skalden på cn enslig promenad,

Dd han uppi molnklyfvarn Pegasus far opp I diktens tredje himmel, sällsamt dansa ser Allt under grönan lind , di månan blickar ljuffc Emellan molnen på sin unga älskling ned,

Och vindens klagostämma i den flilla natt Emellan löfven som en andecusning far.

Utöfver det förflutnas vida rymd han sig Med siarblick, och som en sniislug åkermän Utaf cn blåsig Mars med regn och snöslask spar En torr och molnfri sommar, spådde lian också En framtid full af idel fröjd och herrliglict.

Och biift han satt, så fick han höra tunga flog Bakom sig. Undrande hau vände sig — och se! Ilerr Pallorn sjelf med flaf i hand för honom .flod. Det var en väldig, vördnadsbjudande geftalt;

På breda skullror föllo silfverlockar ned,

I gråblått öga alfvar Ilod, och näsan var En åldrig minnesvård, pi hvilken vinets Gud Sin eldskrift riflat, att all vcrldcu mitte se,

12 .... vHnr ilen belönas som i Templet flitigt går.

Den breda pannan skuggades utaf en hatt,

En Doctorshatt med flora veck och sidenband.

Af iPierhakan kragea var till hälfteu skyld.

”flit är jag kommen (så han började) min son!

Att språka något litet i en vigtig sak

Med dig.” Iliir satte hau sig på en gräsbänk ned,

På Brynolf flint ban sina ögon fäftade.

”Du önskar giftas — vet du då livad giftas är?

Se mig i synen gosse! och blif icke blek,

Ej jag din ofärd vill, ej bör du vara rädd,

Ser du i fyr ti år jag re’n bar varit Prest,

Och under denna tiden många par jag vigt.

Och ofta, ofta bar jag sett en fager brud Med återhållna tårar och med bleknad kin<l Frain för mig fliga ; orta också bar jag hört En Brudgum sucka, då ban I ugande sagt ja.

Ej så med dig, med henne som din faflmö är,

Men du är ännu ung min son! och tarfvar rdd.

Du får en utvald hullru; mera skön ej var Ilebecca, då kamelerna hon vatten gaf,

Ej Rachel; vare delta sagdt förutan skryt!

Men icke nog dcrmed, ett flåtligt gods du får,

En myndig man, en Potentat i balt du blir.

Ocb dyra pligtcr får du ock att fylla opp.

Knekt har du varit. Onda efterdömen snar!

I unga sinnen rötter slå. Kanhända du Och liksom andra Prelt och kyrka smädat harOcli som ett Intet aktat. Ku när du blir rik Ocb myndig, gär det icke an si väl som förr. livad du gör, göra andra. Om du flitigt går Uti Giuls bus, sä gör ditt folk detsamma ock.

Och knotar du utöfver Preliens dryga lön,

Så gråter bonden som ett barn, var viss derpå.

Märk väl min son! livad jag har sagt, ej må du tro Att Prelien, den uti din lifstid med förakt Du ansett har, kan på

din sotsäng hjelpa dig 1 himmelriket in, han ej allsmiigtig är.

Ej något brott ined teltamenten eller ock Med hospitalers byggande försonas kan.” -—

”Allt hvad en man uti cn hndru önskar sig Du får med din, men du är ännu ung och svag,

Oeh som jag sagt, Kneki har du varit; ej i krig,

Ej i kaserner cllur tält mmi lär livad godt Och skickligt är. Blif ej förskräckt och rodna ej, Och lör ej dina läppar. Väl jag vet, hvad du Vill säga, men låt mig förft tala ut till punkt.

Ilvem vet, om icke du en dag blir ledsen vid Din unga fru, och i en annan skönhets famn Förglömmer allt livad du åt henne skyldig är.

A.f din förtjenft o Brynolf! är du icke ftor.

Hon är det son\ har gjort dig fior ocb rik och sull. Du runkar pä ditt liufvud, tviflar du dqrpä ? — Betrakta väl dig sjelf. Den rocken som du bär Af gullgaloner, fransar ocb af sammet full,Hrem gaf dig den? !ivein gaf dig uret som du liar I fickan der med carmolspitschaft och ked Af omiingdt gull ? säg har du väl cn enda träd Uppå din kropp som <lu med egna pengar köpt?

Se rundt omkring dig! allt hvarpå din Uolta blick Sig livilar, hiir ditt eget innan ftjernan tänds.

Ilvem tror du väl det är, som skänker detta allt?”

,’Men nu jag kommer till en vigtig punkt min son! Af nyttan adla* dygden. Men försonlighet Af alla dygder på vår jord den förfla är.

Han är den urbrunn, hvarifrån allt godt, som gör Vårt lif i denna tåredalen ljuft, går ut.

Utaf lorsonlighet framaistras fredsamhet,

Af fredsamhet föds fred , af fred lycksaligh... Djupt denna dygd i allt, som lefver, plantad ur.

Gå i cn beteshage pä cn sommardag —

Ett Ideal nf samhället du der fÄr se.

Ej oxen, hällen i sin ro, em njutning Rör,

Ej häRen, oxen. livar och en i fred för sig Får njuts det som skänktes af en mild natur.

På ödmjukt sfRånd från de höga svinet får 1 jorden ofiördt böka. Fåret vandrar lugnt Pu liöjderne. O menskllghet! hvad är du dock, Att du af djuren efterdömen måfie ta!

När skall den sköna tid väl komma, då du rätt Lär k It begripa hvad naturen öfierallt I 6yuer och symboler förespeglar dig?

Lär utaf henne yngling! att försonlig bli.Du liatar Annas fader. Hvarför hatar du?

Åt sonen af en fattig krigsman ville lian Ej ge sin dotter, kan du undra dcruppå?

Tänk väl på saken, och med hje.rtlig tacksamhet, Med liflig i röjd du innan kort förnimma skall,

Att menskors öden ledas af en huld försyn.

Oxn han cj nekat dig sin dotter, hade lion Ej blifvit Ilertig Agapeti maka, cj Du hade Herre blifvit i ett sådant slott.

Var artig emot Grefven, Gosse! Mägtig är Den gamle mannen, många vänner än han har, Ocli mycket ondt är han i ftånd att göra dig.

Om du framhärdar i din trumpenhet, bar jag Förgäfvcs talat, och en ftormig framtid sjelf Du dig bereder. Tänk på saken väl min son!”

Här Grefven sjelf i löfsaln fteg, med fjädrad hatt Och tofsar uppå axlarne och hvarje arm I sidan satt, han tyft och murklig för dem flod. Och Brynolf reltc sig och sköt sin hatt på sned, Mot sidan trottsigt flödde han sin vänflra hand, Och med den bogra uttrycksfullt han fingrade Uppå sitt blanka gullpitschaft, och så en fiund Dc såsom bilder ftirrade uppå hvarann.

I

Till slut Herr Brynolf sade: ”Uti denna kamp Emellan ödmjukhet och högmod ftorlt är den, Som förft på hatten lyfter.” (Här han blottade De svarta lockar.) ”Vördig Paftorn här har sagt Hv«d jag förut cj visfte, att Ni orsak ärTill all min lycka. Min tacksägelse dcrfiir Min ädle Svärfar!” Här han bugade sig djupt, Och drog den fina, gröna handsken af, och fram En väldig hand han ftack. Herr Grefven med en nick Gaf honom sin, och begges händer slogo hop Ett handslag sirligt, som när bondens bruna labb, Af vårtor smyckad, fru Paftorskans klena, små Mjölkhvita fingrar rör.

Snart fylldes löfsaln opp Af Bröllopsgäfter, klädde uti högtidsdrägt.

Af en ambrosisk änga luften doftade,

Ett förebud till Brudens ankomst, och hon kom Följd utaf unga Fröknar, soin Cupidos mor Af sina Gracer uti Paphos’ myrtenlund.

En klädning utaf gullbrocade vid hvarjo Iteg Ilon gjorde, frasadc. Ett fyradubbelt band Af ilora iigta pärlor kring den hvita hals Sig slingrade, och inidt uti ett hjerta satt Af klar rubin, af ägarinnans kind ochmund Blott öfverfträlad, och ett lierrligt diadem Utaf juveler i de rika lockar sken,

Blott öfverfträladt af de sköna ögons glans.

Och under aftonhimmeln räckte hon sin hand Åt barndomsvännen, åt sitt lijertas älskade.

Här slutas Sagan öfver Brynolfs äfventyr.